

Klimatkontrakt 2030

Mellan Enköpings kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2024

Innehåll

1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
3. Parter	4
4. Gemensamt åtagande	5
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
5. Kommunens åtaganden	6
5.1 Klimatmål 2030	6
5.2 Klimatfärdplan 2030	8
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	12
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	13
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	14
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	14
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	14
7. Viable Cities åtaganden	14
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	15
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	15
7.3 Innovation, implementering och skalning	16
7.4 Samordnad finansiering	16
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	17
Klimatkontrakt 2030	18
Bilaga 1 - Länkar till dokument	19
Bilaga 2 - Omställningskartan	20

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna

ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Enköpings kommun.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.

Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

5. Kommunens åtaganden

Enköpings kommun väljer att ingå partnerskap kring Klimatneutrala städer 2030 då vi har som målsättning att öka takten i omställningen för att bli en klimatsmart, klimatneutral och fossilfri kommun. Det når vi genom en ändamålsenlig styrning, ledning, verksamhetsplanering och stadsutveckling för hållbara livsstilar. För att möta klimatutmaningarna krävs en klimattfärdplan med ett skarpt fokus på våra mest utsläppsintensiva sektorer och på konkreta, mätbara åtgärder som snabbt kan göra verklig skillnad. Genom att samarbeta inom Viable Cities-programmet skapar vi starka partnerskap och en gemensam plattform för innovation och samverkan. Dessa partnerskap ger oss möjlighet att skala upp hållbara lösningar och stärka vår omställningskraft, vilket är avgörande för att uppnå våra klimatmål och leda vägen mot en klimatneutral framtid.

Samarbetet inom Klimatneutrala städer 2030 är avgörande för att vi ska kunna utvecklas, dela kunskap och erfarenheter, och samtidigt accelerera klimatomställningen. Genom att utbyta insikter och lärdomar stärker vi inte bara våra egna insatser utan bidrar också till att forma nya standarder och metoder som kan inspirera och vägleda andra i deras resa mot klimatneutralitet.

5.1 Klimatmål 2030

Mål och nuläge

Kommunfullmäktige i Enköping har under 2024 har antagit en ny långsiktig plan som tydligt uttrycker det hållbara fokuset.

De fyra prioriterade globala målen är:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande.
- Mål 4: God utbildning för alla.
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen.
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringar.

Vi har under 2024 arbetat fram ett förslag på en plan för prioriterad verksamhetsutveckling där innovation och digitalisering är två viktiga verktyg. Planen utgör kommundirektörens verktyg för effektiv verkställighet av politiska beslut om mål och uppdrag. I planen ges en riktning för prioriterad verksamhetsutveckling, där anges även strategier och stöd för att nå dit. Klimatomställningen är ett av de områden som pekas ut i inriktningen för den prioriterade verksamhetsutvecklingen.

Ett arbete pågår för att möjliggöra centrala medel och resurser för verksamheterna att ta del av för att uppnå inriktningen för prioriterad verksamhetsutveckling. Idag finns särskilt avsatta medel till klimatomställning.

En uppföljning av planens effekter sker kontinuerligt inom en ledningsmodell som utvecklas under 2024. En tydlig koppling finns även till kommunens årliga processer inom verksamhetsanalys och verksamhetsplanering.

Våra främsta målsättningar för en rättvis omställning handlar om att inkludera alla invånare i processen, särskilt genom att skapa inkluderande plattformar för medborgardialog och samskapande. Vi ser att en rättvis omställning är nödvändig för att säkerställa att ingen lämnas utanför i vår strävan efter klimatneutralitet. De viktigaste gapen vi behöver övervinna inkluderar bristen på finansiella resurser för att möjliggöra en omfattande transformation och utmaningen med att engagera samtliga aktörer i en gemensam omställningsagenda. Vi strävar efter multipla nyttor, såsom förbättrad luftkvalitet, ökad energieffektivitet, och en mer resilient och hållbar stadsstruktur som främjar hälsa och välbefinnande för alla medborgare.

För oss syftar partnerskapet inom Klimatneutrala städer till att Enköping ska accelerera sin förmåga att bli klimatneutralt år 2030, med ett gott liv för alla kommunens medborgare. Det övergripande målet är att Enköpings kommun ska vara klimatneutral år 2030 genom att ha minskat våra koldioxidutsläpp till netto-noll. Det gör vi genom en sänkning av koldioxidutsläppen med minst 12,5 procent årligen med start 2024. Våra utsläppsdata kommer från ClimateVisualizer och vi utgår från basår 2022. Detta ger oss en tydlig referenspunkt för att mäta våra framsteg mot klimatneutralitet.

I beräkningen av koldioxidbudgeten inkluderas territoriella utsläpp av fossil koldioxid. Enköpings koldioxidbudget visar att inrikes transporter är den enskilt största sektor som bidrar mest till våra koldioxidutsläpp (81 procent), följt arbetsmaskiner (13 procent). Tar vi in övriga växthusgaser så hamnar jordbruket på andra plats. Vi har i dagsläget inte kartlagt våra åtgärder och deras effekter i en målbana och har därför inte heller kartlagt gap mot utsläppsmålet. Att nå målet kommer kräva både strukturella förändringar och genomförandet av innovativa lösningar inom alla sektorer.

Våra direkta utsläpp från kommunala verksamheter och anläggningar minskas genom energieffektivisering, övergång till förnybara energikällor och elektrifiering av kommunens fordonsflotta.

För att minska de indirekta utsläppen från inköpt el och värme satsar vi på att enbart köpa in el från förnybara källor. Enköpings kommun äger sitt eget kraftvärmeverk som till 98 procent drivs av biobränslen. Vi köper endast förnyelsebar el.

Vi arbetar med att minska de indirekta utsläppen från konsumtion av varor och tjänster genom att främja cirkulär ekonomi, hållbar mobilitet och beteendeförändringar hos invånarna, samt att reducera avfall och optimera återvinningssystem.

Med detta som bakgrund planerar Enköpings kommun åtaganden inom följande områden:

- **Hållbara transporter och färdstätt:**

Vi fokuserar på att minska utsläppen från inrikes transporter genom elektrifiering av fordonsflottan och utveckling av cykel- och gångstråk. Vår trafikstrategi är under uppdatering för att ytterligare förstärka omställningsarbetet och gå djupare in i strategier för hållbar stadsutveckling.

- **Energi och uppvärmning:**

Vi jobbar för att öka energieffektiviteten och andelen solenergi i sina fastigheter.

- **Digitalisering och stadsutveckling:**

Implementering av GIS-baserade verktyg och nya metoder och verktyg för hållbar stadsutveckling.

5.2 Klimatfärdplan 2030

Summering av Enköpings kommuns färdplan för arbetet i riktning mot missionen och för att nå stadens klimatambitioner:

Vi har i dagsläget inte en klimatfärdplan med en analys av vad varje åtgärd bidrar till i utsläppsminskningar, och därmed ingen tydlig plan för vår resa mot nettonoll.

Med detta som bakgrund planerar Enköpings kommun åtaganden inom följande områden:

Klimatfärdplan

Med start under hösten 2024 lägger vi grunden för en övergripande klimatfärdplan för Enköpings kommunorganisation. Klimatfärdplan är ett samlingsnamn och innefattar uppdraget att utveckla och implementera en koldioxidanalys, klimatstrategi, klimathandlingsplan (där klimatanpassning ingår) och klimatfinansieringsplan för Enköpings kommun. Vi kommer använda ClimateOS för analys av vår koldioxidbudget,

som hjälp att utvärdera effekter från olika åtgärder mot varandra. I arbetet jobbar vi både med åtgärder att minska utsläpp, såväl som klimatanpassningsåtgärder.

För att nå klimatneutralitet senast 2030 har vi identifierat ett antal prioriterade insatser som täcker flera nyckelområden. Dessa insatser speglar vårt helhetsgrepp på klimatomställningen och inkluderar både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder inom ledarskap, stadsutveckling, mobilitet, energi och ekosystemtjänster.

De specifika målen för arbetet är:

- **Koldioxidbudget:** Utföra en koldioxidanalys och utveckla en detaljerad budget med årliga utsläppsminskningsmål.
- **Klimathandlingsplan 2025–2027:** Identifiera och prioritera åtgärder för att minska koldioxidutsläpp inom en kort tidsram.
- **Klimatstrategi 2045:** Utveckla en långsiktig klimatstrategi med mål att uppnå klimatneutralitet senast 2030.
- **Klimathandlingsplan 2030:** Implementera specifika åtgärder och tidslinjer för att minska koldioxidutsläppen fram till 2030.
- **Klimatfinansierings- och investeringsplan:** Identifiera och säkra nödvändiga resurser och finansieringskällor för genomförandet av klimatåtgärder.

Den övergripande tidplanen för arbetet är 2024–2026.

Omställningsarena

För att nå våra klimatmål och uppnå klimatneutralitet senast 2030 arbetar vi i Enköping kommun aktivt med att utveckla och stärka vår förmåga att samarbeta över organisatoriska gränser. Detta är avgörande för att vi ska kunna genomföra de omfattande klimatinsatser som krävs.

En nyckelkomponent i vårt arbete med samverkan är etableringen av omställningsarenan. Det är en plattform för dialog och samskapande som samlar aktörer från olika sektorer – inklusive kommunala verksamheter, näringslivet, civilsamhället och forskningen. Genom omställningsarenan bygger vi en gemensam förmåga att ta itu med klimatutmaningar på ett integrerat och holistiskt sätt. Arenan möjliggör kontinuerlig kommunikation och gemensam problemlösning, vilket maximerar effektiviteten i våra klimatinsatser och främjar innovation.

Organisatorisk samverkan inom kommunkoncernen: Vi arbetar för att bryta ner silos inom kommunen genom att skapa tvärfunktionella team och forum där klimatfrågor diskuteras och hanteras gemensamt. Detta säkerställer att alla delar av den kommunala verksamheten arbetar mot samma klimatmål och bidrar med sina respektive expertiser.

Extern samverkan på lokal, regional och internationell nivå: Genom omställningsarenan och andra samarbetsplattformar stärker vi vårt nätverk och drar nytta av både regional och internationell expertis. Vi samarbetar exempelvis med Viable Cities och andra städer i Sverige för att dela erfarenheter och lära oss av varandras framsteg. På lokal nivå involverar vi företag, organisationer och invånare för att skapa ett brett stöd för klimatarbetet.

Klimatanpassning

Förstudier och dialog med berörda grannkommuner, myndigheter och annan offentlig verksamhet för att ta fram klimatanpassningsplan skyddar vår infrastruktur och stärker vår motståndskraft mot framtida klimatpåverkan.

Ingår som del i ovanstående arbete.

Upphandling

Fortsätta arbetet med upphandlingsprocess genom att klimat- och miljökrav ställs i transportintensiva upphandlingar enligt rutin. Under året tas underlag fram för fortsatt arbete med att utveckla arbetet med klimat- och miljökrav i upphandling.

Hållbar stadsutveckling

Projektet Myran fungerar som en testbädd för innovativa lösningar inom stadsplanering och hållbarhet.

Arbete med uppföljning och lärande

Kapacitetsuppsygnad och utbildning: Vi satsar på att öka både den interna och externa kapaciteten för klimatarbete genom utbildning och kompetensutveckling. Vi ser till att alla aktörer som är involverade i klimatarbetet har rätt kunskap och verktyg för att bidra till omställningen.

Planer och metoder för uppföljning: Under den tredje fasen av vår klimatifärdplan kommer vi att fokusera på att utforska och utveckla möjligheter för en systematisk hållbarhetsuppföljning. Här kommer vi att använda både kvantitativa och kvalitativa metoder för att mäta hur väl vi lyckas genomföra de planerade åtgärderna och nå de uppsatta klimatmålen.

Vi kommer att etablera ett ramverk för att följa upp nyckelindikatorer (KPI'er) som är direkt kopplade till vår klimatstrategi. Dessa KPI'er kommer att ge oss en tydlig bild av våra framsteg inom områden som koldioxidutsläpp, energieffektivitet, övergången till förnybara energikällor, och mobilitet. Uppföljningen sker regelbundet och tillåter oss att justera insatser och strategier efter behov för att säkerställa att vi håller oss på rätt väg mot klimatneutralitet 2030.

Lärande och förbättring: Lärande är en central del av vår strategi. Genom att kontinuerligt utvärdera de genomförda åtgärderna och analysera vad som har fungerat bra och var vi kan förbättra oss, skapar vi en dynamisk och flexibel klimatstrategi. Denna feedback-loop möjliggör att vi inte bara reagerar på förändringar, utan att vi proaktivt kan anpassa våra planer och metoder för att möta framtida utmaningar på ett mer effektivt sätt.

Vi kommer att dela våra lärdomar både internt inom kommunen och externt med våra partners, genom samverkansplattformar såsom omställningsarenan. Detta bidrar till att sprida framgångsrika metoder och innovationer, både lokalt och nationellt.

Samverkan och digitalisering som stöd för uppföljning: Vi planerar att använda digitala verktyg och öppna data för att underlätta uppföljningen. Genom att samla in och analysera data i realtid kan vi snabbt identifiera mönster och trender som hjälper oss att förstå vilka insatser som ger störst effekt. Vi kommer också att använda digitala plattformar för att dela våra resultat och lärdomar med invånare och andra intressenter, vilket skapar transparens och förtroende i vårt klimatarbete.

Samarbeten

Vi har flera samarbetsprojekt igång, både inom ramen för Klimatneutrala städer och utanför.

I fas 3 startar ett samarbete med Mariestad tillsammans med Sweco. Fokus är digitala verktyg inom samhällsbyggnad i en gemensam satsning på GIS-baserad arbetsmetodik som haft framgångar inom medborgarinvolvering.

Ett samarbete för att minska utsläpp från jordbruket och förbättra markanvändning planeras tillsammans med kommunerna Helsingborg, Höganäs, Kristianstad, Tomelilla, Lund, Lomma, Enköping, Eskilstuna, Linköping, Uppsala och Malmö. Former för samarbetet beslutas i början av projektet.

Vi samarbetar inom 4M (Fyra Mälarstäder) med Eskilstuna, Strängnäs och Västerås. Vi lär och utbildar varandra samt delar kunskap och erfarenheter. Vi kartlägger våra styrkor och svagheter i klimatsäkrad samhällsbyggnad.

Vi ingår också i ett samarbete med Eskilstuna, Strängnäs, Falun och Region Sörmland med en gemensam industridoktorand. Doktoranden ingår i forskarskolan Future-Proof-Cities. Projektet har arbetsnamnet KLARSAM: "KLimAtmålens Resa genom SAMhällsbyggnadsprocessen – samskapande och lärande för system- och processomställning.

Enköpings kommun är delägare i Energikontoret Mälardalen AB och vi ser potential att utveckla samarbetet med Energikontoret i hållbar energiutveckling, effektivare energianvändning och ökad andel förnybar energi.

Vi är medlemmar i Biodriv Öst som verkar för att förenkla omställningen till fossilfria transporter och hållbar regional utveckling. Genom medlemskapet deltar vi i Fossilfritt 2030 vilket är en storregional samverkan som accelererar omställningen till fossilfria transporter.

Enköpings kommuns behov

För att nå klimatneutralitet och ett hållbart samhälle betonar vi behovet av att stärka digitaliseringskompetensen, samarbeta med andra städer och utveckla nya finansieringsmodeller. Vi ser också vikten av en samordnad, tydlig kommunikation från de Klimatneutrala städerna.

5.3 Klimatinvesteringsplan 2030

Sammanfattning av Enköpings kommuns klimatinvesteringsplan

Vi har en öronmärkt budget för klimatinitiativ godkänd årligen 2024–2026. Genom det analysarbete som kommer pågå med vår koldioxidbudget under 2024–2025 kommer vi arbeta fram tydliga åtgärder, men också utvecklingsområden som sedan blir underlag för budget- och resurssättning i ordinarie verksamhetsplanering.

Den befintliga kapaciteten inom vår ordinarie verksamhetsbudget är begränsad för att möta de omfattande klimatmålen som klimatfärdplanen kräver. Vi har identifierat ett gap mellan de resurser som finns tillgängliga och de resurser som krävs för att genomföra planerade åtgärder inom energiomställning, infrastrukturförbättringar och hållbarhetsåtgärder. Detta gap gör att vi behöver hitta nya sätt att säkerställa finansiering för att realisera våra klimatambitioner.

Klimatinvesteringsplan är del i det initierade arbetet med vår klimatfärdplan, där vi skapar kunskap, förståelse och data för att gå vidare med nästa steg i arbetet.

För att möta våra klimatmål till 2030, och för att täcka gapet mellan befintliga resurser och faktiska behov, krävs ytterligare externa finansieringskällor samt en mer strategisk allokering av nuvarande medel.

Med detta som bakgrund planerar Enköpings kommun åtaganden inom följande områden:

Klimatinvesteringsplan

För att täcka finansieringsgapet och säkerställa tillräckliga resurser för omställningen arbetar vi med flera strategier:

- **Interna omprioriteringar:** Vi ser över den befintliga budgeten för att omdirigera resurser till klimatrelaterade åtgärder, vilket inkluderar energieffektiviseringar inom kommunala verksamheter och transportsektorn.
- **Partnerskap och externa finansieringskällor:** Vi samarbetar med externa aktörer på lokal, regional och nationell nivå för att kombinera olika finansieringskällor. Genom vårt deltagande i nätverk som Viable Cities och andra klimatomställningsprogram kan vi få tillgång till statliga och EU-finansierade bidrag som stödjer våra omställningsinitiativ. Samverkan med lokala företag för gröna investeringar är också en viktig strategi.
- **Innovativa finansieringsmodeller:** Vi utforskar nya sätt att kombinera offentliga och privata investeringar, till exempel genom gröna obligationer och klimatinvesteringsfonder. Dessa verktyg ger oss möjlighet att locka investeringar till stora infrastrukturprojekt och långsiktiga hållbarhetslösningar.
- **Mervinster med omställningsfinansiering:** Utöver att täcka finansieringsgapet för omställningen har dessa insatser flera mervinster. Genom att investera i hållbar infrastruktur och cirkulär ekonomi skapar vi både långsiktiga ekonomiska fördelar och samhällsnytta. Detta stärker vår förmåga att skapa gröna jobb, öka innovationstakten och bygga ett mer resilient och inkluderande samhälle.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällets utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030

och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketet på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

7.3 Innovation, implementering och skalning

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagets konkurrenskraft.

7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med system-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Enköpings kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Peter Book

Kommunstyrelsens ordförande,
Enköpings kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

tf Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Maria Ohlman

tf Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Enköpings kommun.

- [Klimatkontrakt 2030 Enköping ver 2023](#)
- [Klimatkontrakt 2030 Enköping ver 2022](#)
- [Klimatkontrakt 2030 Enköping ver 2021](#)
- [Klimatkontrakt 2030 Enköping ver 2020](#)
- [ClimateVisualizer Enköping](#)
- [Hållbarhetslöften för Enköpings kommun](#)
- [Hållbarhetspolicy för Enköpings kommun](#)
- [Trafikstrategi för Enköpings kommun](#)
- [Gång och cykelplan för Enköpings kommun](#)
- [Vattenplan för Enköpings kommun](#)
- [Dagvattenplan för Enköpings kommun](#)

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

